

AVTAL OM POLITISK DIALOG OCH SAMARBETE
MELLAN EUROPEISKA GEMENSKAPEN OCH
DESS MEDLEMSSTATER, Å ENA SIDAN,
OCH REPUBLIKEN COSTA RICA, REPUBLIKEN EL SALVADOR,
REPUBLIKEN GUATEMALA, REPUBLIKEN HONDURAS,
REPUBLIKEN NICARAGUA OCH REPUBLIKEN PANAMA, Å ANDRA SIDAN

KONUNGARIKET BELGIEN,

KONUNGARIKET DANMARK,

FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,

REPUBLIKEN GREKLAND,

KONUNGARIKET SPANIEN,

REPUBLIKEN FRANKRIKE,

IRLAND,

REPUBLIKEN ITALIEN,

STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,

KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,

REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,

REPUBLIKEN PORTUGAL,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

fördragsslutande parter i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen och Fördraget om Europeiska unionen, nedan kallade "medlemsstaterna", och

EUROPEISKA GEMENSKAPEN, nedan kallad "gemenskapen",

å ena sidan, och

REPUBLIKEN COSTA RICA,

REPUBLIKEN EL SALVADOR,

REPUBLIKEN GUATEMALA,

REPUBLIKEN HONDURAS,

REPUBLIKEN NICARAGUA,

REPUBLIKEN PANAMA,

å andra sidan,

SOM BEAKTAR de traditionella historiska och kulturella banden mellan parterna och parternas önskan att stärka sina förbindelser på grundval av de mekanismer som redan finns för att reglera dessa förbindelser,

SOM BEAKTAR att den positiva utvecklingen i bägge regioner under det senaste årtiondet har inneburit att främjandet av gemensamma mål och intressen har kunnat gå in i en ny fas, präglad av fördjupade, mera tidsenliga och stadigvarande förbindelser, för att parterna skall kunna reagera på aktuella interna utmaningar och internationella händelser,

SOM ÅNYO BEKRÄFTAR sin respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa formuleras i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

SOM ERINRAR om den vikt parterna fäster vid rättsstatsprincipen och principen om gott styre,

SOM STÖDER SIG på principen om delat ansvar och är övertygade om betydelsen av att förhindra olaglig narkotikaanvändning, minska narkotikans skadeverkningar och åtgärda olaglig odling, framställning och bearbetning av samt handel med narkotika och prekursorer,

SOM FRAMHÅLLER sin beslutsamhet att samarbeta i syfte att söka utrota fattigdomen och åstadkomma en rättvis och hållbar utveckling, inbegripet aspekter såsom sårbarhet vid naturkatastrofer, bevarandet och skyddet av miljön, värnandet om den biologiska mångfalden samt de centralamerikanska ländernas gradvisa integrering i världsekonomin,

SOM UNDERSTRYKER den vikt parterna fäster vid befästandet av den politiska dialog och det ekonomiska samarbete som byggs upp mellan parterna inom ramen för San José-dialogen, vilken inleddes 1984 och förnyades i Florens 1996 och i Madrid 2002,

SOM FRAMHÅLLER behovet av att stärka det samarbetsprogram som regleras genom ramavtalet för samarbete mellan Europeiska gemenskapen och Republiken Costa Rica, Republiken El Salvador, Republiken Guatemala, Republiken Honduras, Republiken Nicaragua och Republiken Panama (nedan kallat "1993 års ramavtal om samarbete"),

SOM ERKÄNNER de framsteg som gjorts i den centralamerikanska integrationprocessen, t.ex. ansträngningarna att på kort tid upprätta en centralamerikansk tullunion, ikraftträdandet av mekanismen för tvistlösning och undertecknandet av det centralamerikanska fördraget om investeringar och handel med tjänster, men även behovet av att regional integration, regional handelsliberalisering och ekonomiskt reformarbete i Centralamerika fördjupas,

SOM ÄR MEDVETNA om behovet av att främja hållbar utveckling i bägge regioner genom ett partnerskap för utveckling som inbegriper alla berörda aktörer, även det civila samhället och den privata sektorn, i enlighet med de principer som fastställs i Monterrey-överenskommelsen och i Johannesburgdeklarationen och genomförandeplanen för denna,

SOM UPPMÄRKSAMMAR behovet av att upprätta ett samarbete rörande migrationsfrågor,

SOM ERKÄNNER att ingen bestämmelse i detta avtal på något sätt skall anses hänvisa till, eller tolkas så, att den fastställer, parternas ståndpunkt i pågående eller framtida bilaterala eller multilaterala handelsförhandlingar,

SOM FRAMHÅLLER sin vilja att samarbeta i internationella forum i frågor av ömsesidigt intresse,

SOM BEAKTAR det strategiska partnerskap som grundlades mellan Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien i samband med toppmötet i Rio 1999 och som bekräftades vid toppmötet i Madrid 2002, och

SOM BEAKTAR Madridförklaringen från maj 2002,

HAR BESLUTAT ATT INGÅ DETTA AVTAL.

AVDELNING I

AVTALETS PRINCIPER, MÅL OCH RÄCKVIDD

ARTIKEL 1

Principer

1. Respekt för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa formuleras i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, och respekt för rättsstatsprincipen ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik och utgör en väsentlig beståndsdel av detta avtal.

2. Parterna bekräftar att de är fast beslutna att främja hållbar utveckling och att bidra till att utvecklingsmålen i millenniedeklarationen skall nås.
3. Parterna bekräftar den vikt de fäster vid principen om ett gott styre och vid bekämpningen av korruption.

ARTIKEL 2

Mål och räckvidd

1. Parterna bekräftar sitt gemensamma mål att stärka sina förbindelser genom vidareutveckling av den politiska dialogen och fördjupning av samarbetet.
2. Parterna bekräftar också sitt beslut att stärka samarbetet när det gäller handel, investeringar och ekonomiska förbindelser.
3. Parterna bekräftar sitt gemensamma mål att verka för att det skapas förutsättningar för att ett genomförbart och för bägge parter fördelaktigt associeringsavtal, inbegripet ett frihandelsavtal, skall kunna förhandlas fram med utgångspunkt i resultatet av Doha-arbetsprogrammet, som parterna har förbundit sig att slutföra före utgången av 2004.

4. Genomförandet av detta avtal bör bidra till att skapa dessa förutsättningar genom att den politiska och sociala stabiliteten främjas, den regionala integrationsprocessen fördjupas och fattigdomen minskas i Centralamerika inom ramen för en hållbar utveckling.
5. Detta avtal innehåller regler om den politiska dialogen och samarbetet mellan parterna och om de nödvändiga institutionella arrangemangen för avtalets genomförande. Parternas ståndpunkt i pågående eller framtida bilaterala eller multilaterala handelsförhandlingar fastställs inte genom någon av detta avtals bestämmelser.
6. Parterna förbinder sig att regelbundet bedöma de framsteg som görs och att därvid beakta de framsteg som gjorts före avtalets ikraftträdande.

AVDELNING II

POLITISK DIALOG

ARTIKEL 3

Mål

1. Parternas är överens om att intensifiera sin regelbundna politiska dialog på grundval av principerna i de gemensamma förklaringar som avgivits inom ramen för San José-dialogen, särskilt förklaringarna från San José (28–29 september 1984), Florens (21 mars 1996) och Madrid (18 maj 2002).

2. Parterna är överens om att den politiska dialogen skall omfatta alla aspekter av ömsesidigt intresse och varje annan internationell fråga. Dialogen skall bana väg för nya initiativ för uppnåendet av gemensamma mål och upprättandet av en gemensam grund på områden som regional integration, fattigdomsminskning och social sammanhållning, hållbar utveckling, regional säkerhet och stabilitet, konfliktförebyggande och konfliktlösning, mänskliga rättigheter, demokrati, gott styre, migration, bekämpning av korruption, bekämpning av terrorism, narkotikafrågor samt lätta vapen och handeldvapen. Dialogen skall också utgöra en grundval för initiativ och understödja ansträngningar att utveckla initiativ, även initiativ till samarbete, och åtgärder i hela Latinamerika.

3. Parterna är överens om att den utbyggda politiska dialogen skall möjliggöra ett brett informationsutbyte och utgöra ett forum för gemensamma initiativ på internationell nivå.

ARTIKEL 4

Genomförandeformer

Parterna är överens om att deras politiska dialog skall föras

- a) på stats- och regeringschefsnivå, när det är ändamålsenligt och parterna kommer överens om det,

- b) på ministernivå, särskilt i samband med ministermötena inom ramen för San José-dialogen,
- c) på högre tjänstemannanivå,
- d) på arbetsgruppsnivå

och med maximalt utnyttjande av de diplomatiska kanalerna.

ARTIKEL 5

Utrikes- och säkerhetspolitiskt samarbete

Parterna skall i största möjliga utsträckning och i överensstämmelse med sina intressen samordna sina ståndpunkter och ta gemensamma initiativ i lämpliga internationella forum på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

AVDELNING III

SAMARBETE

ARTIKEL 6

Mål

1. Parterna är överens om att det samarbete som det föreskrivs om i 1993 års ramavtal om samarbete skall stärkas och utvidgas till andra områden. Samarbetet skall framför allt syfta till följande:
 - a) Främjande av politisk och social stabilitet genom demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna och ett gott styre.
 - b) Fördjupning av den regionala integrationsprocessen bland länderna i Centralamerika i syfte att bidra till ökad ekonomisk tillväxt och en gradvis förbättring av deras befolkningars livskvalitet.
 - c) Fattigdomsminskning och främjande av en rättvisare tillgång till sociala tjänster och till frukterna av den ekonomiska tillväxten, med säkerställande av en lämplig avvägning mellan ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter av hållbar utveckling.

2. Parterna är överens om att samarbetet skall omfatta övergripande aspekter av ekonomisk och social utveckling, bland annat jämställdhetsfrågor, respekt för ursprungsbefolkningar och andra centralamerikanska etniska grupper, förebyggande av och insatser vid naturkatastrofer, miljövård och miljöskydd, biologisk mångfald, kulturell mångfald samt forskning och teknisk utveckling. Även regional integration skall betraktas som en övergripande fråga, och samarbetsåtgärder på nationell nivå bör därför vara förenliga med den regionala integrationsprocessen.
3. Parterna är överens om att åtgärder med syfte att bidra till regional integration i Centralamerika och till stärkande av förbindelserna mellan parternas regioner skall främjas.

ARTIKEL 7

Metoder

Parterna är överens om att samarbetet skall genomföras i form av tekniskt och finansiellt bistånd, studier, utbildning, utbyte av information och sakkunskap, möten, seminarier och forskningsprojekt eller varje annan form som parterna kommer överens om allt efter det samarbetsområde det är fråga om, de mål som skall uppnås och de medel som finns tillgängliga samt i enlighet med de normer och regler som gäller för samarbetet. Alla enheter som deltar i samarbetet måste ha en öppen och ansvarsfull medelsförvaltning.

ARTIKEL 8

Samarbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och gott styre

Parterna är överens om att myndigheter och företrädare för det civila samhället skall aktivt stödjas inom ramen för samarbetet, genom insatser som särskilt syftar till följande:

- a) Främjande och skydd av de mänskliga rättigheterna samt bevästande av demokratiseringsprocessen, inbegripet organiserande och genomförande av val.
- b) Stärkande av respekten för rättsstatsprincipen och av en sund och öppen förvaltning av offentlig verksamhet, inbegripet bekämpning av korruption på lokal, regional och nationell nivå.
- c) Stärkande av domstolarnas oberoende och effektivitet.

ARTIKEL 9

Samarbete när det gäller konfliktförebyggande

1. Parterna är överens om att samarbetet när det gäller konfliktförebyggande skall främja och understödja en vittomfattande fredspolitik som befrämjar dialog mellan demokratiska nationer inför aktuella utmaningar, till vilka bland annat hör konfliktförebyggande och konfliktlösning, återupprättande av fred samt rättvisa när det gäller de mänskliga rättigheterna. Denna politik skall grundas på principen om egenansvar och framför allt inriktas på utveckling av kapaciteten på regional, subregional och nationell nivå. I syfte att förebygga konflikter skall vid behov genom denna fredspolitik säkerställas att alla samhällsgrupper får samma politiska, ekonomiska, sociala och kulturella möjligheter, att den demokratiska legitimiteten stärks, social sammanhållning främjas och förvaltningen av offentlig verksamhet effektiviseras, att effektiva mekanismer för fredlig sammanjämknings av olika gruppers intressen upprättas och att ett aktivt och organiserat civilt samhälle främjas, särskilt med utnyttjande av befintliga regionala institutioner.

2. Samarbetsåtgärderna skall till exempel kunna omfatta understödjande av landspecifika medlings-, förhandlings- och försoningsprocesser, stöd till insatser som syftar till att hjälpa barn, kvinnor och gamla samt stöd till åtgärder i kampen mot antipersonella minor (truppminor).
3. Parterna skall också samarbeta när det gäller att förhindra och bekämpa olaglig handel med handeldvapen och lätta vapen, i syfte bland annat att få till stånd en ökad samordning av åtgärder som vidtas för att stärka det rättsliga och institutionella samarbetet och det polisiära samarbetet, och när det gäller insamling och förstöring av olagliga innehav av handeldvapen och lätta vapen hos civilbefolkningen.

ARTIKEL 10

Samarbete i syfte att modernisera staten och offentlig förvaltning

1. Parterna är överens om att målet med samarbetet på detta område skall vara att understödja moderniseringen av den offentliga förvaltningen i de centralamerikanska länderna och stärka förvaltningens yrkesmässighet och att därvid bland annat stödja decentraliseringsprocessen och organisatoriska förändringar som har sin grund i den centralamerikanska integrationsprocessen. Generellt sett skall syftet vara att, på grundval bland annat av bästa praxis hos parterna och med tillvaratagande av de erfarenheter som vunnits i samband med utvecklingen av strategier och instrument i Europeiska unionen, öka den organisatoriska effektiviteten, verka för större öppenhet och ansvarighet i förvaltningen av offentliga medel samt förbättra de rättsliga och institutionella ramarna.
2. Samarbetet skall bland annat kunna omfatta program som syftar till kapacitetsuppbyggnad när det gäller utformning och genomförande av strategier på varje område av ömsesidigt intresse, bland annat tillhandahållande av offentliga tjänster, budgetutformning och budgetgenomförande, förebyggande och bekämpning av korrupktion samt stärkande av rättsväsendet.

ARTIKEL 11

Samarbete rörande regional integration

1. Parterna är överens om att den regionala integrationsprocessen i den centralamerikanska regionen, särskilt utvecklingen och genomförandet av dess gemensamma marknad, skall stärkas inom ramen för samarbetet på detta område.
2. Utveckling och stärkande av gemensamma institutioner i den centralamerikanska regionen skall understödjas inom ramen för samarbetet och ett närmare samarbete mellan de berörda institutionerna främjas.
3. Utveckling av gemensamma strategier och harmonisering av lagstiftning skall också främjas inom ramen för samarbetet, dock endast i den mån det faller inom ramen för de centralamerikanska integrationsinstrumenten och förutsatt att parterna kommer överens om det; detta skall bland annat kunna avse sektorspolitik på områden såsom handel, tullar, energi, transport, kommunikation, miljö och konkurrens samt samordning av makroekonomiska strategier, bland annat inom ramen för penningpolitik och finanspolitik och när det gäller offentliga finanser.
4. Närmare bestämt skall samarbetet, bland annat genom tillhandahållande av handelsrelaterat tekniskt bistånd, kunna omfatta följande:
 - a) Bistånd för att understödja befästandet och genomförandet av en fungerande centralamerikansk tullunion.
 - b) Bistånd när det gäller att minska och undanröja hinder för utveckling av handeln inom regionen.

- c) Samarbete beträffande förenkling, modernisering, harmonisering och integrering av tull- och transiteringssystem samt stöd när det gäller utveckling av lagstiftning, standarder och yrkesutbildning.
- d) Bistånd för att stärka utvecklingen i riktning mot en stabil och fungerande gemensam marknad i regionen.

ARTIKEL 12

Regionalt samarbete

Parterna är överens om att utnyttja alla befintliga samarbetsinstrument för att främja verksamhet som syftar till att utveckla ett aktivt och ömsesidigt samarbete mellan Europeiska unionen och Centralamerika och, utan att det är till förfång för samarbetet mellan parterna, mellan Centralamerika och andra länder eller regioner i Latinamerika och Västindien på områden såsom handels- och investeringsfrämjande åtgärder, miljö, förebyggande av och insatser vid naturkatastrofer, vetenskaplig och teknisk forskning, energi, transport, infrastrukturer för kommunikation, kultur, regional utveckling samt fysisk planering.

ARTIKEL 13

Handelssamarbete

1. Parterna är överens om att de centralamerikanska ländernas integrering i världsekonomin skall främjas inom ramen för samarbetet. Samarbetet skall också syfta till att genom handelsrelaterat tekniskt bistånd i största möjliga utsträckning främja utveckling och diversifiering av såväl handeln inom regionen som handeln med Europeiska unionen.

2. För att de möjligheter som handel erbjuder skall kunna utnyttjas maximalt och den produktionsbas som drar fördel av handel kunna breddas är parterna överens om att genomföra ett integrerat program för handelssamarbete omfattande bland annat utveckling av mekanismer för bemötande av de utmaningar som ökad konkurrens på marknaden ställer företagen inför samt uppbyggnad av färdigheter, instrument och tekniker som är nödvändiga för att handelns alla fördelar snabbare skall kunna tas tillvara.

3. Med hänsyn till genomförandet av samarbetsprogrammet och för att de möjligheter som bilaterala, regionala eller multilaterala handelsförhandlingar och handelsavtal erbjuder skall maximeras är parterna överens om att stärka uppbyggnaden av den tekniska kapaciteten på regional nivå.

ARTIKEL 14

Samarbete inom tjänstesektorn

1. Med hänsyn till tjänstesektorns växande betydelse för deras ekonomiers utveckling och diversifiering är parterna överens om att stärka sitt samarbete inom tjänstesektorn, i enlighet med bestämmelserna i allmänna tjänstehandelsavtalet (GATS). Det utökade samarbetet skall syfta till att förbättra konkurrenskraften hos tjänstesektorn i Centralamerika på ett sätt som är förenligt med hållbar utveckling.

2. Parterna skall fastställa vilka tjänstesektorer som skall stå i centrum för samarbetet. Verksamheten skall bland annat inriktas på lagstiftningsfrågor, varvid den interna lagstiftningen skall beaktas, och på tillgång till kapital och teknik.

ARTIKEL 15

Samarbete rörande immateriella rättigheter

Parterna är överens om att målet med samarbetet när det gäller immateriella rättigheter skall vara att främja investeringar, tekniköverföring, informationsspridning, kulturell och kreativ verksamhet och därmed sammanhängande ekonomisk verksamhet samt att främja tillträde till, och fördelning av fördelar på, de områden som parterna fastställer. Målet för samarbetet skall vara att såväl lagar och andra författningar som politiken på området skall förbättras, så att skyddet av immateriella rättigheter och tillsynen av att lagstiftningen på detta område efterlevs ligger på en nivå som överensstämmer med högsta internationella normer.

ARTIKEL 16

Samarbete rörande offentlig upphandling

Parterna är överens om att målet med samarbetet rörande offentlig upphandling skall vara att främja ömsesidiga, icke-diskriminerande, överskådliga och, om parterna kommer överens om det, öppna¹ förfaranden för offentlig och privat upphandling, i förekommande fall på alla nivåer.

¹ Med stöd av artikel 2.5 skall "öppen" inte tolkas så, att det betyder "tillträde".

ARTIKEL 17

Samarbete i konkurrenspolitiska frågor

Parterna är överens om att samarbetet i konkurrenspolitiska frågor skall befrämja att konkurrensregler införs och faktiskt tillämpas; i syfte att främja insynen samt rättssäkerhet för företag som är verksamma på marknaderna i Centralamerika och Europeiska unionen skall också informationsspridning främjas genom samarbetet.

ARTIKEL 18

Tullsamarbete

1. Parterna är överens om att samarbetet på tullområdet skall syfta till utveckling av åtgärder som gäller tullfrågor och handelsförenkling och till främjande av utbyte av information beträffande parternas tullsystem, i syfte att underlätta handeln mellan parterna.
2. Efter överenskommelse mellan parterna skall samarbetet kunna omfatta bland annat följande:
 - a) Förenkling och harmonisering av import- och exporthandlingar på grundval av internationella normer, inbegripet användning av förenklade deklarationer.
 - b) Förbättring av tullförfarandena med hjälp av metoder såsom riskbedömning, förenklade förfaranden för varors införsel och övergång till fri omsättning, beviljande av ställning som godkänd operatör samt användning av elektronisk datautväxling (EDI) och automatiserade system.

- c) Åtgärder för att öka insynen och förbättra förfarandena för överklagande av tullmyndigheternas beslut och avgöranden.
 - d) Mekanismer för att främja ett regelbundet samråd med aktörerna på handelsområdet rörande import-och exportbestämmelser och import och exportförfaranden.
3. Inom den institutionella ram som upprättas genom detta avtal skall antagandet av ett protokoll om ömsesidigt bistånd på tullområdet kunna övervägas.

ARTIKEL 19

Samarbete rörande tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse

1. Parterna är överens om att samarbete rörande standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse är av central betydelse när det gäller utveckling av handeln, särskilt handeln inom regionen.
2. Efter överenskommelse mellan parterna skall följande främjas inom ramen för samarbetet:
 - a) Tillhandahållande av program för tekniskt bistånd i Centralamerika för att säkerställa att system och strukturer för standardisering, ackreditering, certifiering och metrologi är förenliga med
 - internationella normer,
 - grundläggande krav till skydd för människors hälsa och säkerhet, bevarandet av växter och djur, skyddet av konsumenterna samt skyddet av miljön.

- b) Samarbetet skall i detta sammanhang syfta till att underlätta tillträde till marknaderna.
3. Konkret skall samarbetet omfatta följande:
- a) Tillhandahållande av organisatoriskt och tekniskt stöd för att främja upprättandet av regionala nätverk och organ och få till stånd en ökad samordning av strategier så att en gemensam hållning intas när det gäller användningen av internationella och regionala normer avseende tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
- b) Främjande av åtgärder som syftar till att överbrygga olikheterna mellan parterna när det gäller bedömning av överensstämmelse och standardisering.
- c) Befrämjande av varje åtgärd som syftar till förbättrad öppenhet, god föreskriftspraxis och främjandet av kvalitetsnormer för produkter och affärsmetoder.

ARTIKEL 20

Industriellt samarbete

1. Parterna är överens om att moderniseringen och omstruktureringen av industrin och enskilda branscher i Centralamerika, liksom industriellt samarbete mellan ekonomiska aktörer, skall främjas inom ramen för samarbetet i syfte att stärka den privata sektorn under sådana betingelser att skyddet av miljön främjas.

2. Initiativ som tas inom ramen för det industriella samarbetet skall avspegla parternas prioriteringar. Initiativen skall beakta regionala aspekter av industriell utveckling och vid behov främja transnationella partnerskap. De skall särskilt inriktas på upprättande av en lämplig ram för förbättring av företagsledningskunskap och främjande av öppenhet i fråga om marknader och villkor för företagen.

ARTIKEL 21

Samarbete rörande utveckling av små och medelstora företag och mikroföretag

Parterna är överens om att främja ett gynnsamt klimat för utveckling av små och medelstora företag och mikroföretag, även på landsbygden, särskilt genom att

- a) främja kontakter mellan ekonomiska aktörer, gemensamma investeringar och upprättandet av samriskföretag och informationsnätverk inom ramen för befintliga övergripande program,
- b) underlätta tillgången till finansieringsmöjligheter, tillhandahålla information och stimulera innovation.

ARTIKEL 22

Samarbete om jordbruk, landsbygd, skogsbruk samt sanitära och fyto sanitära åtgärder

1. Parterna är överens om att samarbeta på jordbruksområdet i syfte att främja ett hållbart jordbruk, utveckling av jordbruk och landsbygd, skogsbruk, hållbar social och ekonomisk utveckling och tryggad livsmedelsförsörjning för länderna i Centralamerika.
2. Samarbetet skall inriktas på att främja kapacitetsuppbyggnad, infrastruktur och tekniköverföring och avse bl.a. följande:
 - a) Sanitära och fyto sanitära åtgärder, miljöåtgärder och åtgärder som gäller livsmedelskvalitet, med beaktande av bägge parterers gällande lagstiftning och i enlighet med Världshandelsorganisationens (WTO) och andra behöriga internationella organisationers regler.
 - b) Diversifiering och omstrukturering av jordbrukssektorer.
 - c) Utbyte av information parterna emellan, bl.a. om utvecklingen av deras jordbrukspolitik.
 - d) Tekniskt stöd för produktivitetsförbättringar samt utbyte av teknik när det gäller alternativa grödor.
 - e) Vetenskapliga och tekniska experiment.

- f) Åtgärder som syftar till att höja jordbruksprodukters kvalitet, åtgärder för kapacitetsuppbyggnad hos producentorganisationer samt åtgärder för att understödja handelsfrämjande verksamhet.
- g) Åtgärder för att bygga ut kapaciteten att genomföra åtgärder på det sanitära och fytosanitära området i syfte att underlätta marknadstillträde och säkra en lämplig hälsoskyddsnivå i enlighet med bestämmelserna i WTO-avtalet om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder.

ARTIKEL 23

Samarbete rörande fiske och vattenbruk

Parterna är överens om att bygga ut det ekonomiska och tekniska samarbetet inom fiske och vattenbruk, särskilt när det gäller sådana aspekter som hållbart utnyttjande, förvaltning och bevarande av fiskeresurserna, inbegripet bedömning av miljökonsekvenserna. Samarbetet bör också omfatta t.ex. beredningsindustrin och handelsförenkling. Samarbetet på fiskeområdet skulle kunna leda till att det ingås bilaterala fiskeavtal mellan parterna eller mellan Europeiska gemenskapen och ett eller flera centralamerikanska länder eller till att det ingås multilaterala fiskeavtal mellan parterna.

ARTIKEL 24

Samarbete rörande gruvdrift

Parterna är överens om att samarbetet rörande gruvdrift främst skall inriktas på följande, med beaktande av miljöskyddsaspekterna:

- a) Främjande av att företag från båda parterna deltar i prospektering efter samt i utvinning och hållbar användning av mineral, i enlighet med respektive parts lagstiftning,
- b) Främjande av utbyte av information, erfarenhet och teknik avseende undersökningar för gruvdrift och utvinning.
- c) Främjande av expertutbyte och utförande av gemensam forskning för att skapa bättre förutsättningar för teknisk utveckling.
- d) Utveckling av åtgärder för att främja investeringar på detta område, i enlighet med de enskilda centralamerikanska ländernas, Europeiska unionens och dess medlemsstaters lagstiftning.
- e) Utveckling av åtgärder för att främja miljöskydd och företagens miljöansvar inom denna sektor.

ARTIKEL 25

Samarbete på energiområdet

1. Parterna är överens om att deras gemensamma mål skall vara att främja samarbete på energiområdet inom nyckelsektorer såsom vattenkraft, elektricitet, olja och gas, förnybar energi, teknik för att spara energi, landsbygdens elektrifiering och regional integrering av energimarknader samt inom andra av parterna fastställda områden, i överensstämmelse med inhemsk lagstiftning.
2. Samarbetet skall bland annat kunna omfatta följande:
 - a) Utformning av energipolitik och energipolitisk planering, inbegripet sammankoppling mellan infrastruktur av regional betydelse, förbättring och diversifiering av energiutbudet samt förbättring av energimarknader, bland annat underlättande av transitering, överföring och distribution inom de centralamerikanska länderna.
 - b) Ledarskap och utbildning inom energisektorn samt teknik- och kunskapsöverföring.
 - c) Främjande av energibesparing, energieffektivitet och förnybar energi samt miljökonsekvensbedömningar av energiproduktion och energiförbrukning.
 - d) Främjande av tillämpningen av mekanismen för ren utveckling i syfte att understödja initiativen när det gäller klimatförändringen och klimatvariationerna.
 - e) Frågan om miljövänlig och fredlig användning av kärnenergi.

ARTIKEL 26

Samarbete på transportområdet

1. Parterna är överens om att samarbetet på transportområdet skall inriktas främst på omstrukturering och modernisering av transportsystem och därtill hörande infrastruktursystem samt på förbättring av passagerar- och godstransporter och av tillträdet till marknaderna för stads-, flyg-, sjö-, järnvägs- och vägtransport genom effektivisering av förvaltningen av transport från operationell och administrativ synpunkt och genom främjande av stränga driftsstandarder.
2. Samarbetet skall också kunna omfatta följande:
 - a) Utbyte av information om parternas politik, särskilt när det gäller stadstrafik och de multimodala transportnätens samtrafikförmåga och driftskompatibilitet, och i andra frågor av gemensamt intresse.
 - b) Förvaltning av järnvägar, hamnar och flygplatser, inbegripet samarbete mellan de berörda myndigheterna.
 - c) Samarbetsprojekt som syftar till överföring av europeisk teknik i det globala satellitnavigationssystemet (GNSS) och när det gäller centrum för kollektivtrafik i städer.
 - d) Förbättring av säkerhetsnormer och miljöskyddsnormer, inbegripet samarbete i berörda internationella forum i syfte att säkra en bättre efterlevnad av internationella normer.

ARTIKEL 27

Samarbete rörande informationssamhället, informationsteknik och telekommunikation

1. Parterna är överens om att informationsteknik och kommunikation är nyckelsektorer i det moderna samhället och av avgörande betydelse för den ekonomiska och sociala utvecklingen och för en smidig övergång till informationssamhället. Samarbetet på detta område skall bidra till minskning av den digitala klyftan och utveckling av mänskliga resurser.
2. Samarbetet på detta område skall syfta till att främja följande:
 - a) En dialog om alla aspekter av informationssamhället.
 - b) En dialog om lagstiftnings- och policyaspekter av informationsteknik och kommunikation, inbegripet standarder, i överensstämmelse med parternas interna lagstiftning.
 - c) Utbyte av information om standarder, bedömning av överensstämmelse och typgodkännande.
 - d) Spridning av ny informations- och kommunikationsteknik.
 - e) Gemensamma forskningsprojekt rörande informations- och kommunikationsteknik samt pilotprojekt rörande teknikens tillämpning i informationssamhället.

- f) Samtrafikförmåga och driftskompatibilitet hos telematiknätverk och telematiktjänster.
- g) Utbyte och utbildning av specialister.
- h) Utveckling av tillämpningar inom e-förvaltning.

ARTIKEL 28

Samarbete på det audiovisuella området

Parterna är överens om att genom gemensamma utbildningsinitiativ samt utvecklings-, produktions- och distributionsåtgärder, även på utbildningsområdet och kulturområdet, främja samarbete på det audiovisuella området och i mediesektorn i allmänhet. Samarbetet skall äga rum i överensstämmelse med relevanta nationella bestämmelser om upphovsrätt och i enlighet med tillämpliga internationella avtal.

ARTIKEL 29

Samarbete rörande turism

Parterna är överens om att samarbetet inom turism skall syfta till att befästa bästa praxis, i syfte att säkra en balanserad och hållbar utveckling av turismen i den centralamerikanska regionen. Samarbetet bör syfta till utveckling av strategier som kan förbättra och främja regionens ställning i Europa som ett konkurrenskraftigt och mångsidigt turistmål.

ARTIKEL 30

Samarbete mellan finansiella institut

Parterna är överens om att i enlighet med sina behov och inom ramen för sina program och sin lagstiftning främja samarbete mellan finansiella institut.

ARTIKEL 31

Samarbete rörande investeringsfrämjande åtgärder

1. Parterna är överens om att, var och en inom ramen för sin behörighet, främja ett attraktivt och stabilt klimat för investeringar från bägge sidor.
2. Samarbetet skall kunna omfatta följande:
 - a) Främjande av mekanismer för utbyte och spridning av information om lagstiftning när det gäller investeringar och om investeringsmöjligheter.
 - b) Utveckling av en rättslig ram som underlättar investeringar på bägge sidor, om så är lämpligt genom ingående av bilaterala avtal som främjar och skyddar investeringar mellan medlemsstaterna och de centralamerikanska länderna.
 - c) Främjande av förenklade administrativa förfaranden.
 - d) Utveckling av mekanismer för samriskföretag.

ARTIKEL 32

Makroekonomisk dialog

1. Parterna är överens om att samarbetet skall syfta till att främja ett informationsutbyte om makroekonomisk utveckling och makroekonomisk politik på båda sidor och ett utbyte av erfarenheter när det gäller samordning av makroekonomisk politik inom ramen för en gemensam marknad.
2. Parterna skall också sträva efter att fördjupa dialogen mellan sina myndigheter i makroekonomiska frågor; denna dialog skall efter överenskommelse mellan parterna bland annat kunna omfatta områden såsom penningpolitik, finanspolitik, offentliga finanser samt makroekonomisk stabilisering och utlandsskuld.

ARTIKEL 33

Samarbete på statistikområdet

1. Parterna är överens om att huvudmålet skall vara att utveckla bättre statistikmetoder och statistikprogram, även för insamling och spridning av statistik, i syfte att få fram indikatorer som lättare låter sig jämföras mellan parterna så att parterna kan använda varandras statistik rörande handeln med varor och tjänster och, allmänt, varandras statistik på områden som omfattas av avtalet och för vilka statistik kan upprättas.

2. Detta samarbete skulle bland annat kunna omfatta tekniskt utbyte mellan statistiska institut i Centralamerika och i Europeiska unionens medlemsstater och Eurostat, utveckling av gemensamma och, i relevanta fall, enhetliga metoder för insamling, analys och tolkning av data samt organiserande av seminarier, arbetsgrupper eller utbildningsprogram på statistikområdet.

ARTIKEL 34

Samarbete rörande konsumentskydd

1. Parterna är överens om att samarbetet på detta område bland annat, i den utsträckning det är möjligt, skall kunna omfatta
 - a) främjande av en förbättrad förståelse hos vardera parten av den andra partens konsumentlagstiftning i syfte att förhindra att det uppstår handelshinder men samtidigt säkra en hög konsumentskyddsnivå,
 - b) främjande av informationsutbyte rörande ordningar på konsumentskyddets område.

ARTIKEL 35

Samarbete rörande uppgiftsskydd

1. Parterna är överens om att samarbeta beträffande skyddet i samband med bearbetningen av personuppgifter och andra uppgifter, och att därvid främja användningen av de strängaste internationella normerna.

2. Parterna är också överens om att samarbeta när det gäller skyddet av personuppgifter, i syfte att förbättra skyddsnivån och att, med beaktande av parternas interna lagstiftning, verka för ett fritt flöde av personuppgifter mellan parterna.

ARTIKEL 36

Vetenskapligt och tekniskt samarbete

1. Parterna är överens om att det vetenskapliga och tekniska samarbetet skall ske i deras ömsesidiga intresse och i överensstämmelse med deras respektive strategier på dessa områden samt syfta till
 - a) utbyte av vetenskaplig och teknisk information och erfarenhet på regional nivå, särskilt beträffande genomförandet av strategier och program,
 - b) främjande av utveckling av mänskliga resurser,
 - c) främjande av förbindelserna mellan parternas forskarsamfund,
 - d) befrämjande av ett deltagande av parternas företagssektor i det vetenskapliga och tekniska samarbetet, särskilt när det gäller att främja innovation,
 - e) främjande av innovations- och tekniköverföring mellan parterna, även i fråga om e-förvaltning och miljövänlig teknik.

2. Parterna är överens om att främja och stärka vetenskapliga processer, forskningsprocesser, tekniska utvecklingsprocesser och innovationsprocesser och att på bägge sidor understödja högre utbildningsinstitut, forskningscentrums och produktionssektorernas, särskilt små och medelstora företags, deltagande i dessa processer.
3. Parterna är överens om att främja vetenskapligt och tekniskt samarbete mellan universitet, forskningsinstitut och produktionssektorer i bägge regioner, bland annat genom stipendier och utbytesprogram för studenter och specialister.
4. Parterna är överens om att stärka samarbetet mellan enheter inom vetenskap, teknik och innovation som verkar för främjande, spridning och överföring av teknik.

ARTIKEL 37

Samarbete på utbildningsområdet

1. Parterna är överens om att målet med samarbetet på utbildningsområdet skall vara att undersöka hur utbildning och yrkesutbildning skall kunna förbättras. I detta syfte skall ungdomars, kvinnors, äldre medborgares, ursprungsbefolkningars och andra centralamerikanska etniska gruppers tillgång till utbildning, inbegripet teknisk utbildning, högre utbildning och yrkesutbildning, särskilt uppmärksammas, liksom uppnåendet i detta sammanhang av utvecklingsmålen i millenniedeklarationen.
2. För att kompetensnivån hos högre tjänstemän skall höjas är parterna överens om att fördjupa sitt samarbete rörande utbildning och yrkesutbildning och att främja samarbete mellan universitet och mellan företag.

3. Parterna är också överens om att ägna särskild uppmärksamhet åt decentraliserade åtgärder och program (t.ex. ALFA, ALBAN och URB-AL) genom vilka fasta band kan knytas mellan specialiserade organ hos bägge parter, något som underlättar ett gemensamt utnyttjande och utbyte av erfarenheter och tekniska resurser. Även utbildningsåtgärder och utbildningsprogram som är inriktade på de centralamerikanska ländernas specifika problem skall i detta sammanhang kunna stödjas genom samarbetet.
4. Parterna skall främja utbildning av ursprungsbefolkningarna, även på deras egna språk.

ARTIKEL 38

Samarbete rörande miljö och biologisk mångfald

1. Parterna är överens om att samarbetet rörande miljö och biologisk mångfald skall främja skyddet av miljön i syfte att uppnå hållbar utveckling. Sambandet mellan fattigdom och miljö samt miljökonsekvenserna av ekonomisk verksamhet är i detta sammanhang en viktig aspekt. Ett verksamt deltagande i internationella miljöavtal på områden såsom klimatförändring, biologisk mångfald, ökenspridning och kemikaliehantering bör också främjas genom samarbetet.
2. Samarbetet skall bland annat kunna inriktas på att

- a) förhindra miljöförstöring; för det ändamålet bör samarbetet innefatta frågan om överföring av miljömässigt hållbar eller ren teknik,
- b) främja bevarande och en hållbar förvaltning av naturresurserna (inbegripet biologisk mångfald och genetiska resurser),
- c) främja övervakningen på nationell och regional nivå av den biologiska mångfalden,
- d) utbyta information om och erfarenheter avseende miljölagstiftning och gemensamma miljöproblem på bägge sidor,
- e) främja en harmonisering av miljölagstiftningen i Centralamerika,
- f) stärka miljöförvaltningen inom alla sektorer och på alla nivåer av offentlig förvaltning,
- g) främja utbildning i miljöfrågor, kapacitetsuppbyggnad och ökad delaktighet från medborgarnas sida,
- h) främja gemensamma regionala forskningsprogram.

ARTIKEL 39

Samarbete avseende naturkatastrofer

Parterna är överens om att samarbetet avseende naturkatastrofer skall syfta till att minska den centralamerikanska regionens sårbarhet vid naturkatastrofer genom stärkande av den regionala kapaciteten avseende forskning, planering, övervakning, förebyggande åtgärder samt insatser vid och återställningsåtgärder efter katastrofer och genom harmonisering av lagstiftning, ökad samordning mellan institutionerna och ett utökat stöd från myndigheterna.

ARTIKEL 40

Kultursamarbete

1. Parterna är överens om att samarbetet på kulturområdet, de kulturella förbindelserna och kontakterna mellan aktörer inom kultursektorn i båda regionerna skall byggas ut.
2. Syftet skall vara att främja kulturellt samarbetet mellan parterna, varvid samverkan med Europeiska unionens medlemsstaters bilaterala samarbete skall beaktas och främjas.
3. Samarbetet skall äga rum i överensstämmelse med relevanta nationella bestämmelser om upphovsrätt och med relevanta internationella avtal.

4. Samarbetet skall kunna omfatta samtliga kulturområden, bland annat följande:
 - a) Översättning av litterära verk.
 - b) Bevarande, återställande, återvinnande och återupplivande av kulturarvet.
 - c) Kulturevenemang och därmed sammanhängande verksamhet samt artist- och kulturarbetarutbyte.
 - d) Främjande av kulturell mångfald, särskilt den som ursprungsbefolkningarna och andra centralamerikanska etniska grupper representerar.
 - e) Ungdomsutbyte.
 - f) Bekämpning och förhindrande av olaglig handel med kulturgods.
 - g) Främjande av hantverk och kulturnäringsar.

ARTIKEL 41

Samarbete på hälso- och sjukvårdsområdet

1. Parterna är överens om att samarbeta på hälso- och sjukvårdsområdet för att understödja sektorsinriktade reformer som syftar till att göra hälso- och sjukvården rättvis och mer gynnsam för de fattiga; samarbetet skall också syfta till att främja finansieringssystem som ger de fattiga bättre tillgång till hälso- och sjukvård och en bättre livsmedelsförsörjning.
2. Parterna är överens om att också andra sektorer, t.ex. utbildnings-, vattenförsörjnings- och avloppshanteringssektorn, måste inbegripas i primär prevention. För att utvecklingsmålen i milleniedeklarationen skall kunna nås, särskilt när det gäller kampen mot aids, malaria, tuberkulos och andra epidemiska sjukdomar, har parterna i detta avseende för avsikt att stärka och utveckla partnerskap som går utöver det egentliga hälso- och sjukvårdsområdet. Även partnerskap med det civila samhället, med icke-statliga organisationer och med den privata sektorn är nödvändiga för att med beaktande av könsperspektivet ta itu med frågor om sexuell hälsa och sexuella rättigheter och för att upplysa ungdomar i syfte att förhindra sexuellt överförbara sjukdomar och oönskade graviditeter, förutsatt att dessa mål inte strider mot ländernas lagstiftning och kulturella värderingar.

ARTIKEL 42

Samarbete i sociala frågor

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja deltagande av arbetsmarknadens parter i en dialog om levnadsvillkor och arbetsförhållanden, socialt skydd och integrering i samhället. Särskild hänsyn skall tas till behovet av att undvika diskriminerande behandling av medborgare från den ena parten som är lagligen bosatta på den andra partens territorium.

2. Parterna erkänner vikten av social utveckling, vilken måste gå hand i hand med ekonomisk utveckling, och är överens om att prioritera sysselsättning, bostäder och bosättningar i enlighet med sin politik och sina konstitutionella bestämmelser; de erkänner också vikten av att främja de grundläggande principer och rättigheter på arbetsområdet, de så kallade grundläggande arbetsnormerna, som fastställs i Internationella arbetsorganisationens konventioner.
3. Parterna skall kunna samarbeta i alla frågor av gemensamt intresse på de ovan nämnda områdena.
4. Där så är lämpligt skall parterna, i enlighet med sina förfaranden, kunna föra denna dialog i samordning med Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och dess centralamerikanska motsvarighet.

ARTIKEL 43

Det civila samhällets delaktighet i samarbetet

1. Parterna erkänner det civila samhällets roll och potentiella bidrag till samarbetsprocessen och är överens om att främja en verksam dialog med det civila samhället.
2. Med förbehåll för varje parts rättsliga och administrativa bestämmelser skall det civila samhället kunna

- a) höras i beslutsprocessen på nationell nivå i enlighet med de demokratiska principerna,
- b) informeras om och, i alla stadier av utvecklingsprocessen, delta i samråd om utvecklings- och samarbetsstrategier och sektorspolitik, särskilt på områden som berör dem,
- c) tilldelas finansiella medel, i den mån parternas interna regler medger det, och stöd till kapacitetsuppbyggnad på viktiga områden,
- d) delta i genomförandet av samarbetsprogram på områden som berör det.

ARTIKEL 44

Samarbete i jämställdhetsfrågor

Parterna är överens om att samarbetet i jämställdhetsfrågor skall bidra till att stärka strategier, program och mekanismer som syftar till att män och kvinnor i större utsträckning skall kunna delta på lika villkor, och ges lika möjligheter att delta, i alla delar av det politiska, ekonomiska, sociala och kulturella livet, om nödvändigt genom att det vidtas konkreta åtgärder till stöd för kvinnor. Samarbetet skall också bidra till att ge kvinnor bättre tillgång till de medel som krävs för att de till fullo skall kunna utnyttja sina grundläggande rättigheter.

ARTIKEL 45

Samarbete rörande ursprungsbefolkningar och andra centralamerikanska etniska grupper

1. Parterna är överens om att samarbetet på detta område skall bidra till att främja upprättandet av organisationer för ursprungsbefolkningar och andra centralamerikanska etniska grupper och till stärkandet av befintliga organisationer, som ett led i främjandet av målen om utrotande av fattigdom, hållbar förvaltning av naturresurser samt respekt för de mänskliga rättigheter, demokrati och kulturell mångfald.
2. Utöver att systematiskt, på alla nivåer av utvecklingssamarbetet, ta hänsyn till ursprungsbefolkningarnas och andra centralamerikanska etniska gruppers situation skall parterna, i överensstämmelse med sina nationella och internationella förpliktelser, vid utformningen av sin politik integrera hänsyn till dessa befolkningsgruppers särskilda situation och stärka kapaciteten hos deras organisationer, i syfte att öka utvecklingssamarbetets positiva effekter för dessa grupper.

ARTIKEL 46

Samarbete rörande befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd och rörande demobiliserade kombattanter

1. Parterna är överens om att samarbetet till stöd för befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd och till stöd för demobiliserade kombattanter skall bidra till att tillgodose dessa gruppers eller personers viktigaste behov från och med den tidpunkt då det humanitära biståndet upphör till dess att en mer långsiktig lösning antas rörande deras ställning.

2. Samarbetet skall bland annat kunna omfatta följande:
 - a) Främjande av att befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd och demobiliserade kombattanter blir självförsörjande och återintegreras i den socioekonomiska strukturen.
 - b) Bistånd till lokala mottagarsamfund och till vidarebosättningsområden för att underlätta att befolkningsgrupper som tvingats lämna sin hembygd och demobiliserade kombattanter tas emot och integreras.
 - c) Stöd till dessa personer att, om omständigheterna tillåter, frivilligt återvända till och bosätta sig i sitt hemland eller i ett tredjeland.
 - d) Insatser för att hjälpa människor att återfå sina ägodelar eller sin äganderätt samt hjälp till juridisk uppgörelse i fall då de utsatts för kränkningar av de mänskliga rättigheterna.
 - e) Stärkande av den institutionella kapaciteten i länder som brottas med dessa problem.
 - f) Understödjande av återintegreringen i det politiska livet, samhällslivet och arbetslivet, i tillämpliga fall även som ett led i försoningsprocessen.

ARTIKEL 47

Samarbete när det gäller bekämpning av illegal narkotika och därmed sammanhörande brottslighet

1. På grundval av principen om gemensamt ansvar är parterna överens om att deras samarbete på detta område skall syfta till att samordna och öka de gemensamma ansträngningarna att förhindra och minska framställningen av, handeln med och förbrukningen av illegal narkotika. Parterna är också överens om att sträva efter att bekämpa brottslighet som hör samman med denna olagliga handel, bland annat genom internationella organisationer och organ. Utan att det påverkar tillämpningen av andra samarbetsarrangemang är parterna överens om att även den samordnings- och samarbetsmekanism för narkotikafrågor som inrättats mellan Europeiska unionen, Latinamerika och Västindien skall utnyttjas för detta ändamål.

2. Parterna skall samarbeta på detta område för att genomföra särskilt följande:

- a) Program för att förhindra narkotikamissbruk, särskilt bland sårbara grupper och högriskgrupper.
- b) Projekt för att utbilda, behandla och rehabilitera narkotikamissbrukare och för att återintegrera dem i samhället.
- c) Projekt för att främja en harmonisering av lagstiftning och insatser på detta område i Centralamerika.
- d) Gemensamma forskningsprogram.

- e) Åtgärder och samlarbetsåtgärder som syftar till att understödja en alternativ utveckling, särskilt främjande av småbrukares produktion av legala grödor.
- f) Åtgärder för att bekämpa handeln med prekursorer och med andra för narkotikaframställning nödvändiga produkter, likvärdiga med de åtgärder som Europeiska gemenskapen och de behöriga internationella organen antagit.
- g) Åtgärder för att minska utbudet av illegal narkotika, inbegripet utbildning när det gäller administrativa kontrollsystem som kan användas för att förhindra avledning av kemiska prekursorer, samt bekämpning av därmed sammanhörande brottslighet.

ARTIKEL 48

Samarbete när det gäller bekämpning av penningtvätt och därmed sammanhörande brottslighet

1. Parterna är överens om att samarbeta när det gäller att förhindra att deras finansiella system används för att tvätta intäkter från brottslig verksamhet i allmänhet och olaglig handel med narkotika i synnerhet.
2. Samarbetet skall omfatta administrativt och tekniskt bistånd som syftar till att föreskrifter skall utarbetas och användas och till att det skall finnas väl fungerande, lämpliga normer och mekanismer på området. Samarbetet skall framför allt möjliggöra att relevanta upplysningar kan utbytas och att normer för bekämpning av penningtvätt kan införas som motsvarar de normer som antagits av Europeiska gemenskapen och de internationella organ som är verksamma på detta område, såsom arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF) och Förenta nationerna. Samarbete på regional nivå skall uppmuntras.

ARTIKEL 49

Samarbete rörande migration

1. Parterna bekräftar på nytt vikten av gemensam förvaltning av migrationsströmmar mellan deras territorier. I syfte att stärka sitt samarbete skall parterna upprätta en omfattande dialog i alla frågor som hör samman med migration, bland annat illegal invandring, människosmuggling och människohandel samt flyktingströmmar. Migrationsaspekter bör inbegripas i de nationella strategierna för ekonomisk och social utveckling i migranternas ursprungs-, transiterings- och bestämmelseländer.
2. Migrationen som fenomen skall erkännas i samarbetet, likaså att olika perspektiv bör analyseras och diskuteras så att frågan kan behandlas i enlighet med tillämplig internationell lagstiftning, gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning. Samarbetet skall särskilt inriktas på följande:
 - a) Migrationens grundläggande orsaker.
 - b) Utarbetande och genomförande av nationell lagstiftning och praxis när det gäller internationellt skydd, i överensstämmelse med bestämmelserna i 1951 års konvention i Genève angående flyktingars rättsliga ställning, protokollet från 1967 samt andra relevanta regionala och internationella instrument, för att säkerställa respekterandet av principen om att ingen som riskerar att utsättas för förföljelse skall avvisas ("non-refoulement").
 - c) Regler om inresetillstånd samt rättigheter och ställning för personer med inresetillstånd, rättvis behandling av och integrationsprogram för alla icke-medborgare som lagligen uppehåller sig i landet, åtgärder för att motverka rasism och främlingsfientlighet, utbildning på detta område samt alla tillämpliga bestämmelser beträffande migranternas mänskliga rättigheter.

- d) Upprättande av en verkningsfull politik för att förebygga illegal invandring. Samarbetet skall också inriktas på smuggling av invandrare och på människohandel, inbegripet frågan om hur nätverk och kriminella organisationer vars medlemmar ägnar sig åt smuggling och människohandel kan bekämpas och hur offren för denna handel kan skyddas.
 - e) Återvändande, under humana betingelser och i värdiga former, av personer som olagligen uppehåller sig i ett land samt återtagande av dessa personer, i enlighet med punkt 3.
 - f) Frågor på viseringsområdet som av parterna fastställs vara av ömsesidigt intresse.
 - g) Frågor på gränskontrollområdet vilka rör organisation, utbildning, bästa arbetssätt och andra operativa åtgärder på fältet samt, i tillämpliga fall, utrustning, varvid utrustningens möjliga dubbla användningsområden måste beaktas.
3. Parterna är också överens om att inom ramen för sitt samarbete i syfte att förhindra och bekämpa illegal invandring återta sina illegala migranter. För detta ändamål skall följande gälla:
- Varje centralamerikanskt land skall på begäran och utan ytterligare formaliteter återta alla sina medborgare som olagligen uppehåller sig på ett territorium som tillhör en medlemsstat i Europeiska unionen, förse dem med lämpliga identitetshandlingar och låta dem få tillgång till den administrativa hjälp som krävs för det ändamålet.

- Varje medlemsstat i Europeiska unionen skall på begäran och utan ytterligare formaliteter återta alla sina medborgare som olagligen uppehåller sig på ett centralamerikanskt lands territorium, förse dem med lämpliga identitetshandlingar och låta dem få tillgång till den administrativa hjälp som krävs för det ändamålet.

Parterna är överens om att, på begäran och snarast möjligt, ingå ett avtal med bestämmelser om särskilda förpliktelser för Europeiska unionens medlemsstater och de centralamerikanska länderna när det gäller återtagande. Avtalet skall också behandla frågan om återtagande av medborgare från andra länder och av statslösa.

För detta ändamål skall med *parterna* avses gemenskapen, var och en av dess medlemsstater och vart och ett av de centralamerikanska länderna.

ARTIKEL 50

Samarbete rörande bekämpning av terrorism

Parterna bekräftar på nytt vikten av att bekämpa terrorism och är överens om att i enlighet med internationella konventioner, relevanta FN-resolutioner och sina respektive lagar och andra författningar samarbeta för att förhindra och bekämpa terroristhandlingar. De skall göra detta särskilt

- a) inom ramen för ett fullständigt genomförande av Förenta nationernas säkerhetsråds resolution 1373 och andra relevanta FN-resolutioner, internationella konventioner och instrument,
- b) genom utbyte av information om terroristgrupper och deras stödnätverk i enlighet med internationell och nationell rätt, och
- c) genom utbyte av åsikter om medel och metoder för att motverka terrorism, även vad beträffar teknik och utbildning, och genom utbyte av erfarenheter när det gäller att förhindra terrorism.

AVDELNING IV

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 51

Medel

1. I syfte att bidra till uppnåendet av de samarbetsmål som anges i detta avtal förbinder sig parterna att inom ramen för sina möjligheter och via sina egna kanaler tillhandahålla lämpliga resurser, inbegripet finansiella resurser. Parterna skall i detta sammanhang så långt möjligt godkänna ett flerårigt program och fastställa prioriteringar med beaktande av de centralamerikanska ländernas behov och utvecklingsnivå.

2. Parterna skall, utan att det påverkar deras behöriga myndigheters befogenheter, vidta alla lämpliga åtgärder för att i enlighet med sina lagar och andra författningar främja och underlätta Europeiska investeringsbankens verksamhet i Centralamerika i enlighet med dess egna förfaranden och finansieringskriterier.

3. De centralamerikanska länderna skall bevilja experter från Europeiska gemenskapen lättnader och garantier samt skattebefrielse vid import för samarbetsverksamhet, i enlighet med de ramavtal som undertecknats mellan Europeiska gemenskapen och vart och ett av de centralamerikanska länderna.

ARTIKEL 52

Institutionell ram

1. Parterna är överens om att behålla den gemensamma kommitté som inrättades genom samarbetsavtalet EG–Centralamerika från 1985 och bibehölls i 1993 års ramavtal om samarbete.

2. Den gemensamma kommittén skall vara ansvarig för det allmänna genomförandet av avtalet. Den skall också diskutera varje fråga som påverkar de ekonomiska förbindelserna mellan parterna, även förbindelserna med enskilda medlemsländer hos den centralamerikanska parten.

3. Dagordningen för den gemensamma kommitténs möten skall fastställas genom ömsesidig överenskommelse. Kommittén skall själv fastställa bestämmelser om hur ofta den skall mötas och var dess möten skall äga rum samt bestämmelser om ordförandeskap och andra frågor som kan uppkomma och skall om det behövs inrätta underkommittéer.
4. Det skall inrättas en gemensam rådgivande kommitté, som skall bestå av företrädare för den rådgivande kommittén för det centralamerikanska integrationssystemet och för Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och ha till uppgift att bistå den gemensamma kommittén i arbetet med att främja en dialog med ekonomiska och sociala organisationer i det civila samhället.
5. Parterna uppmanar Europaparlamentet och det centralamerikanska parlamentet (Parlacen) att inom ramen för detta avtal och i enlighet med sina konstitutionella lagar upprätta en interparlamentarisk kommitté.

ARTIKEL 53

Definition av parterna

För tillämpningen av detta avtal skall med *parterna* avses gemenskapen, dess medlemsstater eller gemenskapen och dess medlemsstater, inom deras respektive behörighetsområden såsom dessa framgår av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, å ena sidan, och Republiken Costa Rica, Republiken El Salvador, Republiken Guatemala, Republiken Honduras, Republiken Nicaragua och Republiken Panama, inom deras respektive behörighetsområden, å andra sidan. Avtalet skall också tillämpas på åtgärder som vidtas av statliga, regionala eller lokala myndigheter inom parternas territorier.

ARTIKEL 54

Ikraftträdande

1. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den månad som följer på den månad då parterna till varandra anmält att de förfaranden som är nödvändiga för detta har slutförts.
2. Anmälningarna skall sändas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd, som skall vara depositarie för detta avtal.
3. Detta avtal skall från och med ikraftträdandet enligt punkt 1 ersätta 1993 års ramavtal om samarbete.

ARTIKEL 55

Giltighetstid

1. Detta avtal skall vara giltigt för obestämd tid. Parterna erinrar i detta sammanhang, såsom också anges i artikel 2.3 i avtalet, om Madridförklaringen av den 17 maj 2002.
2. Vardera parten får säga upp detta avtal genom skriftlig anmälan till den andra parten. Uppsägelsen får verkan sex månader efter dagen för anmälan till den andra parten.

ARTIKEL 56

Fullgörande av skyldigheter

1. Parterna skall anta de allmänna eller särskilda bestämmelser som krävs för att de skall kunna fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal samt se till att bestämmelserna är förenliga med de mål som fastställs i avtalet.

2. Om en part anser att den andra parten har underlåtit att fullgöra en skyldighet enligt avtalet, får den vidta lämpliga åtgärder. Innan detta sker måste den inom 30 dagar lämna den gemensamma kommittén alla relevanta uppgifter som krävs för att en grundlig bedömning av situationen skall kunna göras i syfte att finna en lösning som kan godtas av parterna.

Vid valet av åtgärder skall de som minst stör detta avtals funktion prioriteras. Åtgärderna skall omedelbart anmälas till den gemensamma kommittén och bli föremål för samråd i kommittén om den andra parten begär det.

3. Utan hinder av punkt 2 får en part i följande fall omedelbart vidta lämpliga åtgärder i enlighet med folkrättens regler:

- a) En vägran att fullgöra avtalet som inte sanktioneras av allmänna folkrättsliga regler.
- b) Överträdelse från den andra partens sida av de väsentliga beståndsdelar i avtalet som anges i artikel 1.1.

Den andra parten får begära att ett brådskande möte med parterna sammankallas inom 15 dagar för en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en för parterna godtagbar lösning.

ARTIKEL 57

Framtida utveckling

1. Parterna skall gemensamt kunna komma överens om att utvidga detta avtal i syfte att bredda och komplettera dess räckvidd i enlighet med deras respektive lagstiftning och i detta syfte ingå avtal rörande särskilda sektorer eller verksamheter mot bakgrund av de erfarenheter som vunnits under avtalets genomförande.
2. Inga samarbetsmöjligheter skall uteslutas i förväg. Parterna skall kunna använda den gemensamma kommittén för att utforska de praktiska möjligheterna till samarbete av ömsesidigt intresse.
3. Varje part skall beträffande genomförandet av detta avtal kunna framföra förslag om att utvidga samarbetet på alla områden, med beaktande av de erfarenheter som vunnits under avtalets genomförande.

ARTIKEL 58

Uppgiftsskydd

För tillämpningen av detta avtal är parterna överens om att personuppgifter och andra uppgifter skall behandlas med iakttagande av en hög skyddsnivå som motsvarar de strängaste internationella normerna.

ARTIKEL 59

Territoriell tillämpning

Detta avtal skall tillämpas, å ena sidan, på de territorier där Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen är tillämpligt och i enlighet med de villkor som fastställs i det fördraget, och, å andra sidan, på Republiken Costa Ricas, Republiken El Salvadors, Republiken Guatemalas, Republiken Honduras, Republiken Nicaraguas och Republiken Panamas territorium, å andra sidan.

ARTIKEL 60

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språken, vilka alla texter är lika giltiga.